

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 sierpnia 2022 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	sędzia Teresa Kalinka
Protokolant	Renata Figiel

po rozpoznaniu w dniu 23 sierpnia 2022 r. w Gliwicach

sprawy J. J. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

przy udziale B. J.

o podleganie ubezpieczeniom społecznym

na skutek odwołania J. J. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

z dnia 1 kwietnia 2022r. **nr** (...)

z dnia 1 kwietnia 2022r. **nr** (...)

- zmienia zaskarżoną decyzję (...) w ten sposób, że stwierdza, iż J. J. (1) jako osoba wykonująca pracę na podstawie umowy zlecenia u płatnika składek A.H.U (...) B. J. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu od 1 grudnia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku;
- zmienia zaskarżoną decyzję (...) w ten sposób, że stwierdza, iż J. J. (1) jako osoba współpracująca z osobą prowadzącą pozarolniczą działalność u płatnika składek A.H.U (...) B. J. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu od 1 stycznia 2021 roku do 30 marca 2021 roku; od 1 kwietnia 2021 roku do 29 kwietnia 2021 roku i od 1 maja 2021 roku;
- zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. na rzecz J. J. (1) kwotę 360 zł (trzysta sześćdziesiąt złotych) tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

(-) sędzia Teresa Kalinka

UZASADNIENIE

Decyzją z 1 kwietnia 2022r. nr (...) organ rentowy Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. stwierdził, że J. J. (1) jako osoba wykonująca pracę na podstawie umowy zlecenia u płatnika składek A.H.U. (...) B. J. w R. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu w okresie od 1 grudnia 2020r. do 31 grudnia 2020r.

W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że brak jest jednoznacznych dowodów potwierdzających fakt rzeczywistego wykonywania pracy na podstawie umowy zlecenia we wskazanym okresie oraz strony nie wykazały potrzeby wykonywania pracy przez J. J. (1) w firmie (...).

Decyzją z 1 kwietnia 2022r. nr (...) organ rentowy stwierdził, że J. J. (1) jako osoba współpracująca z osobą prowadzącą pozarolniczą działalność u płatnika składek A.H.U. (...) B. J. w R. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu od 1 stycznia 2021r. do 30 marca 2021r., od 1 kwietnia 2021r. do 29 kwietnia 2021r., od 1 maja 2021r.

W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że biorąc pod uwagę wyniki przeprowadzonego postępowania wyjaśniającego przed tym organem, motywem działania płatnika składek nie była faktyczna potrzeba zatrudnienia J. J. (1), lecz uprawdopodobnienie istnienia tytułu do ubezpieczeń społecznych – współpracy przy prowadzeniu pozarolniczej działalności w celu uzyskania przez J. J. (1) świadczeń z ubezpieczeń społecznych oraz pozyskania przez płatnika składek z subwencji z (...) i/lub koniecznością jej przyszłej spłaty.

W odwołaniu od decyzji z 1 kwietnia 2022r. nr (...) J. J. (1) domagała się jej zmiany przez uznanie, iż podlega obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu od 1 grudnia 2020r. do 31 grudnia 2020r. z tytułu zawartej umowy zlecenia. Wniosła także o zasądzenie od organu rentowego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu odwołująca wskazała, że w ramach zawartej umowy zlecenia faktycznie wykonywała pracę na rzecz firmy prowadzonej przez jej męża, przejęła dotychczasowe jego obowiązki, gdy mąż musiał jeździć do niedawno otwartej placówki (...) w J..

W odwołaniu od decyzji z 1 kwietnia 2022r. nr (...) odwołująca J. J. (1) wniosła o jej zmianę przez uznanie, że podlega obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu od 1 stycznia 2021r. do 30 marca 2021r., od 1 kwietnia 2021r. do 29 kwietnia 2021r. oraz od 1 maja 2021r. do nadal jako osoba współpracująca z płatnikiem składek. Odwołująca wniosła także o zasądzenie od organu rentowego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu odwołująca wskazała, że w okresach wskazanych w decyzji zaskarżonej rzeczywiście świadczyła na rzecz płatnika składek stałą i regularną pracę jak również podejmowała samodzielnie decyzje gospodarcze, które miały wpływ na wynik finansowy prowadzonej przez jej męża działalności gospodarczej.

W odpowiedzi na odwołania organ rentowy wniósł o ich oddalenie podtrzymując stanowisko zawarte w zaskarżonych decyzjach.

Sąd połączył sprawy do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Odwołująca J. J. (1) od około 20 lat prowadzi własną działalność gospodarczą w zakresie pośrednictwa kredytowego i prowadzenia szkoleń. Od 2019r. odwołująca jest uprawniona do prowadzenia różnego rodzaju szkoleń np. kosmetycznych, fryzjerskich, dla pracowników biurowych. Do 2021r. opłacała składki z tytułu prowadzonej przez

siebie działalności gospodarczej. W czasie prowadzonej działalności odwołująca czasami zawierała inne umowy, gdy np. miała wymóg zatrudnienia w danym banku, chociaż w nieznacznym wymiarze, aby móc zajmować się pośrednictwem kredytowym w imieniu tego banku. Mąż odwołującej B. J. także prowadzi działalność gospodarczą, z tym że dłużej aniżeli odwołująca. Jest to ten sam profil działalności co działalność odwołującej. W okresie objętym sporem jedna z siedzib działalności ww. małżonków mieściła się w tym samym budynku, na tym samym piętrze, lecz w osobnych pomieszczeniach.

W 2020r. był zastój w firmie i kiedy nadarzyła się okazja franczyzy jednej z placówek (...) w J. małżonkowie postanowili ją prowadzić. Mąż odwołującej odkupił placówkę i podpisał umowę, co miało miejsce we wrześniu 2020r. Placówka miała być prowadzona od 1 września 2020r. Na początku do placówki tej jeździł mąż odwołującej, gdyż musiał być przeszkolony, a pracowało tam dwóch pracowników. Okazało się, że jeden z pracowników korzystał ze zwolnienia lekarskiego i wówczas musiał go ktoś zastąpić, bo placówka mogła działać tylko wtedy, gdy było tam dwóch pracowników. Potem okazało się jeszcze, że drugi z pracowników ukradł pieniądze klienta i trzeba było go zwolnić w listopadzie 2020r., a następnie zatrudnić kolejną osobę. Rekrutacją zajęła się wtedy odwołująca, przy czym kolejny pracownik, który podjął zatrudnienie w jego miejsce uległ wypadkowi i nie było innej osoby chętnej do podjęcia zatrudnienia w placówce za oferowane wynagrodzenie. Gdy okazało się, że do ww. placówki, położonej koło W., trzeba będzie często jeździć powstał pomysł, aby to odwołująca J. J. (1) zajęła się działalnością gospodarczą męża. Początkowo, na grudzień 2020r., małżonkowie zawarli umowę zlecenia na wykonywanie prac biurowych, gdy małżonkowie nie wiedzieli ile obowiązków będzie musiała przejąć odwołująca, a nadto gdy istniała nadzieja, że sytuacja z placówką w J. od nowego roku ulegnie unormowaniu i nie będzie konieczności stałej obecności tam męża odwołującej. Następnie od stycznia 2020r. J. J. (1) została zgłoszona jako osoba współpracująca z mężem. Jako osoba współpracująca odwołująca praktycznie zajmowała się wszystkimi sprawami w imieniu męża za wyjątkiem spraw związanych z placówką w (...) chociaż i tam odwołująca pomagała mężowi w doborze pracowników, a także szkoliła pracowników. W tym czasie mąż odwołującej praktycznie codziennie musiał jeździć do pracy do placówki (...) w J. pod W., która była oddalona ponad 200 km od R..

Odwołująca J. J. (1) przebywała na zwolnieniu lekarskim od 15 stycznia 2021r. do 31 stycznia 2021r., od 10 lutego 2021r. do 14 marca 2021r. i od 25 kwietnia 2021r. do 6 lutego 2022r., w tym w kwietniu 2021r. odwołująca złamała rękę i z tego tytułu przebywała na zwolnieniu lekarskim, a następnie orzeczono wobec niej świadczenia rehabilitacyjne.

Jesienią 2021r. J. i B. J. odsprzedali placówkę (...) S. w J..

Z tytułu współpracy przy prowadzeniu działalności gospodarczej J. J. (1) została zgłoszona do ZUS w dniu 10 lutego 2021r., z datą początkową ubezpieczenia od 1 stycznia 2021r. i w dniu 9 lipca 2021r. z datą początkową zgłoszenia od 1 kwietnia 2021r. oraz od 1 maja 2021r. Wcześniej płatnik składek A.H.U. (...) B. J. zgłosił odwołującą do ubezpieczeń z tytułu zawartej umowy zlecenia.

Odwołująca J. J. (1) była zgłoszona do ubezpieczeń społecznych także:

- od 1 stycznia 2019r. do 31 stycznia 2020r. jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą (kod tytułu 0510) do obowiązkowych ubezpieczeń emerytalnego, rentowych, wypadkowego oraz dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego,
- od 1 lutego 2020r. do 31 grudnia 2020r. jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą (kod tytułu 0590 tzw. mały ZUS plus) do obowiązkowych ubezpieczeń emerytalnego, rentowych, wypadkowego oraz dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego,
- od 31 marca 2021r. do 31 marca 2021r. z tytułu umowy o pracę do obowiązkowych ubezpieczeń emerytalnego, rentowych, wypadkowego i chorobowego u płatnika (...) E. J.,

- od 6 kwietnia 2021r. do 31 lipca 2021r. z tytułu umowy o pracę do obowiązkowych ubezpieczeń emerytalnego, rentowych, wypadkowego i chorobowego u płatnika (...)

Sp. z o.o.,

- od 30 kwietnia 2021r. do 30 kwietnia 2021r. z tytułu umowy o pracę do obowiązkowych ubezpieczeń emerytalnego, rentowych, wypadkowego i chorobowego u płatnika (...) E. J..

Powyższe Sąd ustalił na podstawie dokumentacji zawartej w aktach ZUS, zeznań świadków I. P., W. J., M. M., D. J., M. N., M. B., A. K., zeznań odwołującej J. J. (1), zeznań zainteresowanego B. J. (protokół elektroniczny z rozprawy z 5 lipca 2022r. czas 00:17:59 – 02:20:49; z 2 sierpnia 2022r. czas 00:01:24 – 01:20:41, z 23 sierpnia 2022r. czas 00:02:32 – 00:32:34).

Sąd dał wiarę zeznaniom świadków, zainteresowanego oraz odwołującej, gdyż były one rzeczowe, logiczne, spójne, korespondujące z treścią zgromadzonej w sprawie dokumentacji.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołania J. J. (1) zasługują na uwzględnienie.

Stosownie do art.6 ust.1 pkt 4, art.12 ust.1 i art.13 pkt 2 ustawy z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz.U. 2022r., poz.1009), obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu podlegają osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są osobami wykonującymi pracę na podstawie umowy zlecenia. Ubezpieczeniom podlegają od dnia oznaczonego w umowie jako dzień rozpoczęcia jej wykonywania do dnia rozwiązania lub wygaśnięcia tej umowy.

Jednocześnie zgodnie z art.6 ust.1 pkt 5 ustawy systemowej obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są osobami prowadzącymi pozarolniczą działalność gospodarczą oraz osobami z nimi współpracującymi.

W myśl art.8 ust.11 powołanej ustawy za osobę współpracującą z osobami prowadzącymi pozarolniczą działalność oraz zleceniobiorcami, o której mowa w art.6 ust.1 pkt 4 i 5 uważa się małżonka, dzieci własne, dzieci drugiego małżonka i dzieci przysposobione, rodziców, macochę i ojczyma oraz osoby przysposabiające, jeżeli pozostają z nimi we wspólnym gospodarstwie domowym i współpracują przy prowadzeniu tej działalności lub wykonywaniu umowy agencyjnej lub umowy zlecenia; nie dotyczy to osób, z którymi została zawarta umowa o pracę w celu przygotowania zawodowego.

W judykaturze ukształtowało się stanowisko, że cechami konstytutywnymi pojęcia „współpraca przy działalności gospodarczej”, o której mowa w art.8 ust.11 ustawy systemowej są występujące łącznie: istotny ciężar gatunkowy działań współnika, które nie mogą mieć charakteru wtórnego, bezpośredni związek z przedmiotem działalności gospodarczej, stabilność i zorganizowanie oraz znaczący czas i częstotliwość podejmowanych robót (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 27 kwietnia 2021r. (...) 140/21, wyroki Sądu Najwyższego: z 6 stycznia 2009r., II UK 134/08; z 20 maja 2008r., II UK 286/07; z 23 kwietnia 2010r., II UK 315/09, LEX nr 604215; z 18 maja 2017r., I UK 215/16, LEX nr 2329474; z 13 lipca 2017r., III UK 181/16, LEX nr (...)).

W rozpoznawanej sprawie kwestia sporna sprowadzała się do ustalenia czy odwołująca J. J. (1) podlegała ubezpieczeniom początkowo z tytułu umowy zlecenia, a następnie jako osoba współpracująca z osobą prowadzącą pozarolniczą działalność gospodarczą A.H.U. (...) B. J..

Z ustaleń stanu faktycznego sprawy wynika, że w 2020r. zaistniała zmiana w prowadzonych przez J. J. (1) i jej męża B. J. działalnościach gospodarczych polegająca na tym, że B. J. zakupił placówkę (...)

w J.. Zbieg okoliczności związanych z tą placówką, a to dyscyplinarne zwolnienie pracownika, zatrudnienie nowego pracownika, który uległ wypadkowi, następnie brak chętnych do pracy w placówce, powodowały konieczność praktycznie stałego dojazdu B. J. do J., aby ta placówka mogła działać, gdy wymagana była obecność dwóch pracowników. Taki dojazd, obejmujący dzienne przejazd ponad 400 km wymagał powierzenia obowiązków przez B. J. w jego działalności gospodarczej innej osobie. Tą inną osobą w grudniu 2020r. była odwołująca J. J. (1). Zawarcie umowy zlecenia na okres jednego miesiąca było usprawiedliwione, bo faktycznie istniała nadzieja, że sytuacja z dojazdami do J. ulegnie unormowaniu i nie będzie zachodziła obecność stałego nadzoru i obecności B. J. w placówce (...). Z przeprowadzonych w sprawie zeznań wynika, że odwołująca rzeczywiście umówioną pracę na podstawie umowy zlecenia wykonywała, gdy jej mąż B. J. był praktycznie w tym czasie nieobecny, bo jeździł do J..

Zgodnie z art.9 ust.2 ustawy systemowej osoba spełniająca warunki do objęcia obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi z kilku tytułów, o których mowa w art.6 ust.1 pkt 2, 4-6 i 10, jest objęta obowiązkowo ubezpieczeniami z tego tytułu, który powstał najwcześniej. Może one jednak dobrowolnie, na swój wniosek, być objęta ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi, także z pozostałych, wszystkich lub wybranych tytułów lub zmienić tytuł ubezpieczeń, z zastrzeżeniem ust.2c i 7.

W myśl art.2a tejże ustawy osoba, o której mowa w art.6 ust.1 pkt 4, prowadząca jednocześnie pozarolniczą działalność, podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z tytułu tej działalności, jeżeli z tytułu wykonywania umowy agencyjnej lub umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, oraz współpracy przy wykonywaniu tych umów podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe jest niższa od najniższej podstawy wymiaru składek dla osób prowadzących pozarolniczą działalność, o której mowa w art.18 ust.8. Może ona dobrowolnie, na swój wniosek, być objęta ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi również z tytułu, o którym mowa w art.6 ust.1 pkt 4. Osoba, o której mowa w art.6 ust.1 pkt 4, prowadząca jednocześnie pozarolniczą działalność, dla której właściwa jest podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, o której mowa w art.18a albo art.18c (mały ZUS plus), podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z obu tytułów, z zastrzeżeniem ust.2c.

W kontekście tego uregulowania, biorąc pod uwagę, że odwołująca J. J. (1) w grudniu 2020r. wykonywała pracę jako zleceniobiorca i z własnej działalności gospodarczej płaciła mały ZUS plus (art.18c ustawy systemowej), to podlegała obowiązkowo ubezpieczeniom z tytułu umowy zlecenia u płatnika składek A.H.U. (...). B. J..

Jednocześnie uzasadnione jest przyjęcie, że odwołująca od stycznia 2021r. była osobą współpracującą przy działalności gospodarczej jej męża B. J. w rozumieniu art.8 ust.11 ustawy systemowej. Współpraca ta była uzasadniona, gdy sytuacja związana z placówką (...) w J. nie uległa znaczącej zmianie i mąż odwołującej był zmuszony nadal praktycznie stale jeździć do tej placówki. Wyniki przeprowadzonego postępowania dowodowego wskazują, że ta pomoc przy prowadzeniu działalności gospodarczej, w sytuacji faktycznej wskazanej powyżej, była znacząca i istotna dla prowadzenia przez męża odwołującej działalności gospodarczej.

Odnosząc się do tego spornego okresu i mając na uwadze cytowany art.9 ust.2 ustawy systemowej, w przypadku odwołującej doszło do zmiany tytułów ubezpieczeń, o której mowa w tym przepisie, bo z prowadzonej przez siebie działalności gospodarczej odwołująca zmieniła tytuł ubezpieczenia na tytuł wynikający ze współpracy z mężem w prowadzonej przez niego działalności gospodarczej i zgodnie z literalnym brzmieniem powołanego przepisu tytuł taki uprawniona mogła zmienić. A skoro tak, to odwołująca podlega obowiązkowo ubezpieczeniom jako osoba współpracująca z osobą prowadzącą pozarolniczą działalność A.H.U. (...) B. J. w okresach wskazanych z decyzji

zaskarżonej nr (...). Okoliczność, że odwołująca przez znaczną część czasu była w tych okresach na zwolnieniu lekarskim nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy, w kontekście wykazanych okoliczności faktycznych, a także, gdy powodem zwolnień były przypadki losowe, których odwołująca wcześniej nie była w stanie przewidzieć.

W konsekwencji powyższego stanowiska Sąd na podstawie art. 477(14) §2 k.p.c. zmienił zaskarżone decyzje orzekając jak w pkt 1 i 2 wyroku.

O kosztach Sąd orzekł zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu na podstawie art. 98 k.p.c. i art. 99 k.p.c. w związku z §9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. poz. 1800) według wyliczenia: 2 sprawy x 180 zł = 360 zł.

(-) sędzia Teresa Kalinka